

Γνώμες

Γκέμμα: Η επικίνδυνη γοητεία της παραφροσύνης...

Κώστας Παπαχρήστον

10 Ιανουαρίου 2012, 15:43 **Ενημερώθηκε:** 10 Ιανουαρίου 2012, 15:43

ΤΟ ΒΗΜΑ

Μου το ανέφερε κοντινό μου πρόσωπο που πήγε ως την πόρτα της Κόλασης με την «Γκέμμα» υπό μάλης –και ευτυχώς γύρισε πίσω σώο, έστω και χωρίς αυτήν! Κατά τη διάρκεια δείπνου σε φιλικό σπίτι, επιχείρησε να αρθρώσει υποψία κριτικής για τον συγγραφέα του βιβλίου. Για να εισπράξει την αυστηρή ματιά παρισταμένου –και άκρως μορφωμένου- φιλολόγου, και την παρατήρηση πως «με τέτοιες μορφές δεν έχουμε το δικαίωμα να καταπιανόμαστε και να τις αμφισβητούμε»!

Μια ανάλογη αντίδραση (ακόμα πιο επιθετική, μάλιστα) εισέπραξε ο γράφων από πρώην φοιτήτρια –και θαυμάστρια στα όρια της ειδωλολατρίας- του εν λόγω συγγραφέως και εκπαιδευτικού... Η γοητεία είναι, ασφαλώς, χάρισμα γι' αυτόν που την φέρει. Το κατά πόσον είναι ευλογία για κείνον στον οποίο ασκείται, είναι ένα άλλο ζήτημα.

«Παζάρια» Ερντογάν για το προσφυγικό – Μεταβαίνει στις Βρυξέλλες με απαυτήσεις

Στην περίπτωση ενός δασκάλου, η ελκυστική προσωπικότητά του καθιστά τον μαθητή πιο δεκτικό, άρα πιο «ευάλωτο» στα μηνύματα. Αυτό υπό «κανονικές» συνθήκες είναι επιθυμητό, αφού η αγάπη για το δάσκαλο συνήθως γίνεται κι αγάπη για το γνωστικό αντικείμενο. Η σχέση χαρισματικού δασκάλου-δεκτικού μαθητή αρχίζει να γίνεται προβληματική απ' τη στιγμή που ο πρώτος περνάει στον δεύτερο μηνύματα που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως «αρνητικά». Αν και ο τελευταίος όρος δεν επιδέχεται μονοσήμαντη ερμηνεία, ως θετικό μήνυμα θα χαρακτηρίζαμε εκείνο που ωθεί τον μαθητή να ανακαλύψει και να αξιοποιήσει στο μέγιστο βαθμό τις δημιουργικές του δυνάμεις. Προϋπόθεση δημιουργικότητας, ασφαλώς, είναι η αγάπη για την ίδια τη ζωή, και η καταπολέμηση αισθημάτων ματαιότητας που συχνά οδηγούν ακόμα και σε αυτοκαταστροφικές επιλογές.

Από αυτή την άποψη, ο αναμφισβήτητα χαρισματικός Δ. Λιαντίνης υπήρξε ένας «επικίνδυνος» παιδαγωγός. Στο τελευταίο και σημαντικότερο βιβλίο του «Γκέμμα», που το άφησε ως παρακαταθήκη σοφίας στις μελλοντικές γενιές, ανακαλύπτει κανείς μηνύματα που κάνουν τον αναγνώστη ν' ανατριχιάσει! Δεν θα σταθούμε τόσο στον εμπαθή, σχεδόν ρατσιστικό αντισημιτισμό του (σελ.115), στη χυδαία αντιμετώπιση όσων έχουν αντίθετη άποψη μ' εκείνον σε θέματα μεταφυσικής (σελ.183), ή στην υπεροπτική απαξίωσή του απέναντι σ' εκείνους που δεν κατέκτησαν θέση στο πάνθεον των «τιμημένων επωνύμων» (σελ.101).

Θα εκφράσουμε, όμως, αποτροπιασμό για ιδέες που ευθέως ωθούν στην αυτοκαταστροφή και την άρνηση της ζωής. Και ο σπόρος της νοσηρότητας εύκολα βλασταίνει σε έναν εύθραυστο και παραπαίοντα ψυχισμό... Απ' όσα εκτίθενται στο βιβλίο, θα σταθούμε επιγραμματικά σε τρία σημεία:

1. Την κατά βάση θρησκοληπτική αντίληψη (αν και ο συγγραφέας απεχθανόταν τη θρησκεία!) πως κάθε χαρά θα πρέπει να τιμωρείται με ισόποση λύπη, αλλιώς η ζωή θα είναι «αφύσικη» και «ψεύτικη ως τη ρίζα της», επισύροντας τον «αφανισμό απ' τον πλανήτη» (σελ.145).

2. Το νοσηρό δόγμα ότι στον πυρήνα κάθε ουσιαστικής ερωτικής σχέσης οφείλει να φωλιάζει η καταστροφή, η συμφορά κι ο θάνατος, αλλιώς ο έρωτας είναι «θέμα της κωμωδίας» (σελ.14)!

3. Την συγκεκαλυμμένη πρόταση ευθανασίας «μετά τα σαράντα», αφού το μόνο που απομένει πλέον στον άνθρωπο είναι η «παραλυσία και αθλιότητα των γηρατειών» (σελ.218).

Απόψεις σαν τις παραπάνω (και άλλες που, λόγω ελλείψεως χώρου, δεν εκτίθενται εδώ) απαξιώνουν την ίδια τη ζωή, ηρωοποιούν την αυτοκαταστροφή και κατ' ουσίαν γελοιοποιούν την αναζήτηση της ευτυχίας. Όσο κι αν ακούγεται ιερόσυλο, μας παραπέμπουν στον εξοντωτικό δογματισμό θεωριών περί «αρίας φυλής». Η μόνη, ίσως, ηθική τους δικαίωση (αν όχι απλά δικαιολόγηση) βρίσκεται στον πυρετό της παραφροσύνης. Και σπεύδω εδώ, πριν προκαλέσω την μήνιν του αναγνώστη, να επικαλεστώ τον ίδιο τον Λιαντίνη: «Όλοι οι σπουδαίοι άνθρωποι της γης, όσοι προσέγγισαν δηλαδή το βυθό της αλήθειας για τη φύση και για τη ζωή, υπήρξαν σχιζοφρενικοί. Είναι απλός και κοινός και αρχαίος ο λόγος ότι μεγαλοφυΐα σημαίνει παραφροσύνη» (Γκέμμα, σελ.137)!

<http://costas-sci.blogspot.com/>